

## Recensie Terra Reversa in Kritisch Lezen/HVV (Februari 2010)

Deze recensie van Terra Reversa. De transitie naar rechtvaardige duurzaamheid (Peter Tom Jones & Vicky De Meyere, Berchem/Utrecht, epo en Uitgeverij Jan Van Arkel, 2009), vanwege Sien Simoens, werd gepubliceerd in de rubriek Kritisch Lezen van het HVV/Vrijzinnig Humanisme, Feb 2010.

Zie ook: [http://www.h-vv.be/component/option,com\\_joomlib/Itemid,79/id,414/task,view/](http://www.h-vv.be/component/option,com_joomlib/Itemid,79/id,414/task,view/)

### Terra Reversa

Peter Tom Jones schreef eerder al boeken over klimaat en duurzaamheid. In zijn nieuwste werk pent hij samen met Vicky De Meyere, antropologe en politicologe, zijn uitgewerkte analyse en visie neer op de aanpak van de huidige klimaatuitdagingen. Zij werken meer in het bijzonder beleidsvoorstellen rond de deeldomeinen mobiliteit, voeding, toerisme, wonen-bouwen-renoveren uit, naast voorstellen betreffende de globale meta-transitie die maatschappij, overheid en bedrijfsleven nodig hebben, teneinde uit te komen bij een sociaal-ecologische economie.

Wie dit boek leest, beseft dat we op een diep niveau oude en duidelijk achterhaalde visies en systemen moeten loslaten het antropocentrisch wereldbeeld, het kapitalisme als dominant economisch systeem en de maatschappelijke trends van globalisering en individualisering (en de negatieve gevolgen van uitbuiting, destructie en overconsumptie) die hun grenzen stilaan bereiken. Voor menig lezer klinkt dit vast niet wereldschokkend in de oren, maar eerlijkheid gebiedt ons ook te zeggen dat we ons denken en gedrag vaak maar moeilijk wijzigen. De auteurs weten dit ook, en spreken daarom van een werk van lange adem, waarbij de mix van onder meer nieuwe Leitbilder, kennis, overheidsregulering, technologie, een herziening van het monetair systeem en de herwaardering van de publieke sector en haar potentieel, ons moeten leiden en begeleiden.

Voorals interessant aan dit werk is de piste van de transitiepaden en de uiteenzetting van verschillende (cognitieve en gedrags)modellen om aan verandering te werken. De auteurs geven aan dat er moet gewerkt worden aan attitudes - want routines, gewoontes en moedeloosheid zijn onze ergste vijanden -, dat er veel meer informatie moet verspreid worden over de goede voorbeelden en de reële kansen en voordelen van ecologisch verantwoorde keuzes (onder meer werkgelegenheid, energie-autonomie), en dat we als mensheid op dit punt van het verhaal echt enkel nog gebaat zijn bij een combinatie van radicaliteit en pragmatisme. Elke sector heeft zijn verantwoordelijkheid en kan een rol spelen bij de transitie, en ook het individu al te vaak verengd tot onschuldige of consument moet nu eindelijk de klik gaan maken.

Een aantal voorspelde meta-shocks (peakoil, de gevolgen van klimaatverandering via ons weer, voedseltekorten), menen de auteurs, zullen zich hoe dan ook voordoen, en de omstandigheden zijn sowieso contingent, dus we kunnen maar beter werken aan de alternatieven, in het volle besef van de onzekerheid en complexiteit waarin de hele problematiek ons stort. Inzetten op de pull-effecten, het samenwerken met stake-holders, choice-editing, het faciliteren en belasten, het creëren van engagementen en uiteraard een grootschalige systeeminnovatie, zijn dan ook de juiste opties.

Dit is een boeiend en gedegen boek over een van de gewichtigste thema's voor de toekomst van de mensheid vandaag. De vele voorbeelden (ook best practices), concrete voorstellen en inzichten scheppen een integraal beeld en houvast voor elk die vanuit zijn positie, een agent van verandering wil zijn.

Change or be changed! Een absolute aanrader!

Sien Simoens